

עוון הנדרים בראי המדרשים

מאת : עזרא מרום

1. "איש כי ידר נדר לה' או השבע שבעה..." (ל-ג)

לדיבורו של האדם יש כוח עצום. ההבדל בין אישה פנויה לאשת איש תלוי באמירת המילים "הרי את מקדשת לי..." (עם עשיית הקניין). לאחר אמירה זו, אם אדם אחר ייקח אותה – יהיה חייב מיתה. אם אדם אמר "הרי זו תרומה" – מי שיאכל את התרומה הזו חייב מיתה בידי שמים. יש להיזהר ביותר בעניין נדרים. הגמרא אומרת: "בעוון נדרים אשתו בניו של אדם מתים" אדם צריך לדעת, שפיו אינו הפקר, אנשים עולים לתורה ומבטיחים לתת סכום מסוים, ואח"כ שוכחים, אבל זהו נדר, והדבר חמור ביותר. יש להקפיד לומר 'בלי נדר', ובנוסף – גם להקפיד לשלם. אם אדם שומר על מוצא פיו, ואם הוא מקפיד לקיים את כל אשר נדר והבטיח – פיו נשאר חריף וחד, ותפילותיו יכולות להתקבל. אם אדם מזלזל בדברם הללו – פיו הופך להיות קהה. (מתוק האור)

2. איש כי ידור נדר או השבע שבעה... (מטות ל-ג)

אמר הקב"ה לישראל, לא תהיו סבורים, שהותר להישבע בשמי, אפילו באמת, אין אתם רשאים להישבע בשמי, אלא אם יש בכס כל המידות האלו, שנאמר: "את ה' אלוקיך תירא, ואותו תעבוד ובו תדבק ובשמו תשבע", ושתהיו כמותם אלו שנקראו יראי אלוקים שהם: אברהם, איוב ויוסף. מעשה בינאי המלך, שהיו לו שני אלפים עיירות וכולן נחרבו על שבועת האמת. מדוע נענש על שבועת אמת? המעלה באדם היא- בדיבורו- ומהו הדיבור הנכבד ביותר אצל האדם? נדר ויותר ממנו השבועה שהיא שיא הדיבור. וכאשר נשבע האדם בשם ה' לדיבור כזה צריך כיסוי- צריך מעלה באדם, לא כל הרוצה ליטול את ה', ייטול, מהי יראת שמים אליה כיוון המדרש? אברהם אבינו שהיה מוכן להקריב את בנו יחידו, היקר לו מכל, למען ה', זה סימן ליראת שמים אמיתית, שום שוחד שבעולם, לא יעוור יראת שמים כזו. איוב למרות כל הייסורים, נשאר ירא אלוקים, הצרות לא העבירו אותו על דעתו, ממילא לא יכשל בשבועת שקר. יוסף בשיא תאוותו מגלה יראת שמים אמיתית. מי שיש לו שלש דרגות אלו, נקרא ירא אלוקים, שראוי להישבע, ששבועתו תהא שבועת אמת. להשתמש בדיבור זוהי מעלת האדם על הבהמה, לכך צריך כיסוי אמיתי, שאם לא כן, הרי הוא מזלזל בערך עליון של הבריאה, ואם אין לדיבור ערך, אין ערך לעולם כולו, ולכן גם ייענש על כך. אם יש בדך מידות אלו, אתה רשאי להישבע בשם ה', ואם לאו, אין אתה רשאי להשתמש בשרביטו של מלך, בשם ה' צא ולמד מהמעשה בינאי שאע"פ שקיימו את שבועתם נענשו. ומכאן אפשר ללמוד קל וחומר על אלו שנשבעים לשקר מה גדול יהיה עונשם. ומה חמור עוון הנדרים, שעל ידם אפשר להרוג נפשות שבנים מתים בעוון זה. וכן רואים שנדרים בגימטריא = רוצח.

3. ככל היצא מפיו יעשה..." (ל-ג)

לדיבור היוצא מן הפה יש השפעה גדולה, וצריך האדם לא להוציא מפיו ביטויים קשים על עצמו. הזוהר הקדוש (פנחס דף רמ"ו ע"א) אומר: מי שמקלל את עצמו ממונה אחד נמצא לפניו בשעה שהאדם מקלל את עצמו, הממונה הזה ושבעים אחרים הממונים תחתיו, לוקחים המילה ההיא ואומרים אמן, ומעלים אותה למעלה ודנים אותו. והממונה הוא רודף אחריו עד שעושה ומשלים לו את הקללה של המילה ההיא שאמר. ועוד מסופר בספר "קב הישר" מביא בשם "רכב אליהו", שהיה מעשה ודיברו נשים בין לבין עצמן על נושא שכר ועונש בעולם הבא. אמרה אחת מהן לחברתה: "אני איני פוחדת כלל, כיון שאם ישאלוני שם שאלות, אענה ברמז – אני אילמת!" לא עברו ימים מועטים, עד שנעשתה אילמת, וכך הייתה עד יום מותה. לא יאמר אדם דברים רעים על עצמו, אלא רק על אויבי ישראל, כפי שמוצאים בגמרא: "חרב על שונאיהם של ישראל", "כליה על שונאיהם של ישראל", אף כאשר הכוונה על ישראל. (מתוק האור)

4. "נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמיק" (מטות לא-ב)

אמר הקב"ה למשה: אחרי שהודעתי לך דיני נדרים ושבועות שאפשר להתירם, אם כן אותה שבועה שנשבעתי שלא תיכנס לארץ, תחשוב בליבך שאני חוזר בה. דע בברור ששבועתי זאת במקומה עומדת ואין אני חוזר בה, אבל אני ממתין לנקמה שתנקום בהם.

לזכות חנה בת מלכה רחל ועזרא בן מרסל שמחה
לרפואה שלימה, ולברכה והצלחה!